

Стажантската програма възможност за успешен старт в кариерата

Вярка Ронкова, Цветелина Георгиева, Орлин Петров

The internship program - opportunity for a successful career start: In the present report the complex economic situation in the country and the inability of young people to enter into the labor market is examined. The internship program is a good alternative to start and build a good career. Various ways to find internship programs are presented. The benefits for students, as well as the university and the employer that can be achieved in the implementation of such an internship program are specified.

Key words: *internship program, career, students, good practices, labor market.*

ВЪВЕДЕНИЕ

Намирането на работа при сложната икономическа обстановка в страната е доста трудна задача и още по-трудна за младите хора. Това безспорно е така във времена на разширяваща се безработица сред младежта, както в България така и в Европа.

Доброто образование се оказва недостатъчно условие за намиране на подходяща работа. Младите хора трябва да умеят по убедителен начин да представят своите способности и да се насочат към подходящите за тях работни места.

Условия на несигурна икономика и свит пазар на труда повишава трудността на задачата да се изгради една успешна и изпълнена със смисъл кариера.

Независимо от интересните времена в които живеем всеки един от нас има възможност да гради кариерата си по един уникален начин, както в България, така и в чужбина.

Успехът в кариерата е съвкупност от много фактори, от това какво човек прави и ще прави в живота си, от неговите амбиции, от начина по който гради кариерата си още от най-ранна детска възраст.

За това каква ще е кариерата ни може да се формира с отговора на дава въпроса – „Какво искаме?“ и „Колко ще ни струва да го постигнем?“

Образование, менталитет, позитивизъм, умения да следваш целете си, да се учиш на всичко, да експериментираш – тава са все неща свързани с постигане на целта ни.

Какво е кариерата?

„Кариерата е като бягането на дълги разстояния – успехът не се измерва само с първата обиколка. Важно е да успееш да пробягаш цялото разстояние успешно“ [1].

ИЗЛОЖЕНИЕ

Работа или стаж как да започне една кариера.

В търсене на работа, докато младите хора разберат, какво искат за своята кариера могат да проведат няколко стажа в различно сфери на икономиката. По този начин ще имат възможност да се ориентират в обстановката, да разберат, къде, какво и как се случва, да се натрупат контакти, се си изградят умения и навици за работа в екип, комуникация, планиране, постигане на целите.

По този начин стажът се явява една подходяща алтернатива за младите хора преди да открият подходящата за тях работа. Стажантите вече вземат активно участие в живота на компаниите, както и са ангажирани със сериозни задачи за изпълнение. След приключване на стажантските програми, те могат да бъдат включени в автобиографията и да се разглежда като реален трудов опит.

Много от работодателите имат за изискване към дадена позиция „трудоустроен“, което при младите хора току що завършили, това се оказва невъзможно, но по този

начин чрез стажантската програма могат да отговорят положително на това изискване.

Какво е стажът?

Стажът е структуриран модел за придобиване на знания в работна атмосфера, който предоставя на студента възможността да научи повече за професионалните интереси и да получи ценни познания и опит в дадена област.

Стажантските програми са част от учебния процес, който има за цел обогатяването на теоретичните познания на студента с практически умения.

Директното съпоставяне на научения учебен материал с реалностите и всекидневието на бизнеса, подпомагат развитието на професионалните интереси и ориентация на студентите

В рамките на стажантската програма стажантът работи като всеки друг служител, но целта му е да бъде наставяван, наблюдаван и обучаван. Стажантските програми са разработени така, че да помогнат на студента в процеса на работа да се ориентира в професията, за да може той да определи дали съответната професия отговаря на интересите и способностите му.

Стажантски програми – добри практики

По-голямата част от стажантските програми се провеждат през летния сезон съобразена с учебната година и ваканции, но такива има организирани цялгодишно.

Обявени позиции на стажантски програми има на различни интернет сайтове едни от най – популярните са JobTiger.bg и staj.bg.

Достатъчно информация относно стажовете, студентите могат да открият в кариерния център на университета. Там те могат да получат подходящата за тях обява за стаж, също така може да им се окаже съдействие от кариерните консултанти при подготвяне на документи за кандидатстване за дадена стажантска позиция.

Друга добра практика - студентите, когато не успеят да намерят в обявите подходящата позиция, могат да се свържат директно с избрани от тях компании, организации или институции и да им предложат да бъдат приети на стаж.

От 2012 г. Държавната администрация обявява летни стажантски позиции за административните си структури в цялата страна. При тях е задължително стажовете да са по специалността, а свободните стажантски позиции често преминават хиляда за сезон. Сайтът, на който може да се провери за отворени стажове на Държавната администрация, е staj.government.bg.

Всяка пролет в продължение на 8 години Русенски университет съвместно с [JobTiger](http://JobTiger.bg) провежда форум „НАЦИОНАЛНИ ДНИ НА КАРИЕРАТА“, където голям брой компании от региона и страната представят стажантските си програми и набират новите си стажанти. Голяма част от наетите стажанти остават след това на работа в тези компании. Включването на студенти и фирми в графика на Форума е отговор на нуждите на бизнеса от квалифицирани млади специалисти и желанието на българските студенти да изградят успешна кариера в България.

Продължава традицията в дните преди официалното провеждане на Форума организаторите да правят предварителни срещи в университета със студенти от всички курсове. По време на тези срещи студентите получават полезни съвети за по-добро представяне – препоръки при подготовката на автобиография и мотивационно писмо, съвети за поведение по време на интервюто, както и информация за предлаганите позиции в рамките на Форума.

От началото на 2012г Русенски университет участва като партньор в Проект BG051PO001-3.3.07-0002 «СТУДЕНТСКИ ПРАКТИКИ» с продължителност 34 месеци.

Проекта се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансиран от Европейския социален фонд на Европейския съюз.

Основно проекта има за цел подобряване качеството на висшето образование и обучение, чрез усъвършенстване практическото обучение на студентите в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието. Да предостави качествена практическа подготовка в реални работни условия на студентите от системата на висшето образование.

Очакваните резултати са насочени към увеличаване на практическата насоченост на висшето образование и гъвкавостта на завършващите висше образование спрямо динамиката на пазара на труда чрез подобряване на практическите им умения в реална работна среда по време на обучението им във висшите училища и създаване на условия за изграждане на стабилни партньорства между образователните институции и работодателите.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Стажантските програми са изключително важни за студента, който се подготвя за реалния трудов живот. Те следва да бъдат разглеждани като неразделна част от академичното обучение. За да получи необходимия му опит студентът трябва да стажува при работодател, който осъществява дейност в областта, в която желае да работи след завършването на образованието си.

Ползи за студентите от проведени стажантски практики:

- проверяват уменията и интересите си;
- осигуряват поглед отвътре към необходимите предпоставки за започването на работа;
- развиват мрежа от професионални контакти за бъдещи възможности и цели;
- подобряват разбирането си относно уменията, които трябва да развият;
- осигуряват ценен трудов опит, например умения за комуникация в бизнес среда;
- проведения стаж представлява още една силна страна в тяхната автобиография.

Ползи за университетите

- Повишаване на имиджа.
- Изграждане на връзки с бизнеса.
- Възможност за обратна връзка за качеството и ефективността на образованието, което предлагат, и по този начин имат реален коректив и база за осъществяване на промени в учебните дисциплини и планове.

Ползи за работодатели

- Възможност за привличане на най-добрите бъдещи специалисти.
- Изграждане на дълготрайни и лоялни взаимоотношения с бъдещи специалисти.
- Участие в създаването на бъдещите си кадри.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Белоев, Х., В. Пенчева, Партньорство между висшите училища и бизнеса, Втора национална научна конференция с международно участие Качеството на висшето образование в България –проблеми и перспективи 2009, Сборник доклади Том 1, 2009, стр. 63-70, ISSN 1314-0051

[2] Димитрова Н., Р. Улучев, Стажантските програми за студентите от ВТУ „Тодор Каблешков” - функциониращ модел за ефективно сътрудничество с бизнеса, Втора национална научна конференция с международно участие Качеството на висшето образование в България –проблеми и перспективи’2009, Сборник доклади Том 2, 2009, стр. 207-213, ISSN 1314-0051

[3] Неделчев Н., Н. Димитрова, В. Вълова, Стажантските програми – добавена стойност за студентите от ВТУ „Тодор Каблешков”, Транспорт 2009, IX-100-105, София, 2009.

[4] Концепции и практики за кариерно развитие, Наръчник за кариерни консултанти, Издателство Арти, София, 2010, ISBN 978-954-92289-4-6

[5] Фондация на бизнеса за образованието, Наръчник за провеждане на студентски стажове. Съвети за работодателите и университетите, София, 2005

[6] JobTige, Кариерен наръчник за млади специалисти „Всичко за новата работа в България и Европейските институции”, <http://www.jobtiger.bg/careerguide2013>.

[7] <http://www.staj.bg>.

За контакти:

Гл.ас. д-р инж. Вярка Тончева Ронкова, Катедра “ММЕИГ”, Русенски университет “Ангел Кънчев”, тел.: 082-888 461, e-mail: vronkova@uni-ruse.bg

Доц. д-р инж. Цветелина Георгиева, Катедра “ АИУТ”, Русенски университет “Ангел Кънчев”, тел.: 082-888 668, e-mail: cgeorgieva@uni-ruse.bg

Доц. д-р инж. Орлин Петров, Катедра “ ЕСЕО”, Русенски университет “Ангел Кънчев”, тел.: 082-888 455, e-mail: opetrov@uni-ruse.bg

Докладът е рецензиран.